

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/2000 vp

Hallituksen esitys ulkomaalaisten osallistumisesta julkiseen elämään paikallistasolla koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä toukokuuta 2000 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen ulkomaalaisten osallistumisesta julkiseen elämään paikallistasolla koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien

määräysten voimaansaattamisesta (HE 64/2000 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede, ulkoasiainministeriö
- neuvotteleva virkamies Matti Ollinkari, sisäasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Strasbourgissa 5 päivänä helmikuuta 1992 tehdyn ulkomaalaisten osallistumisesta julkiseen elämään paikallistasolla koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen. Yleissopimuksen tavoitteena on parantaa ulkomaalaisten integraatiota paikallisyhteisön elämään ja turvata ulkomaalaisten asema päätöksenteossa paikallistasolla. Se koskee kaikkia henkilöitä, jotka eivät ole sopimusvaltion kansalaisia ja jotka asuvat laillisesti valtion alueella. Yleissopimuksen mukaan sopimusvaltiot takaavat ulkomaalaisten sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisesti. Yleissopimuksessa myös määrätään, että val-

tion tulisi varmistaa, ettei paikallisten ulkomaalaiselinten perustamiseen tai muihin asianmukaisiin institutionaalsiin järjestelyihin ryhtymiseen ole laillisia tai muita esteitä. Lisäksi yleissopimuksessa määrätään, että maassa oleskelevalla ulkomaalaisella tulee olla ääni-oikeus ja vaalikelpoisuus paikallisvaaleissa.

Tarkoituksena on eduskunnan hyväksyttyä sopimuksen tallettaa sopimuksen ratifioimiskirja viivytyksettä sopimuksen tallettajan, Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan. Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 1 päivänä toukokuuta 1997. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut

kolme kuukautta päivästä, jona ratifioimis- tai hyväksymiskirja on talletettu. Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen lainsäädännön

alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Euroopan neuvoston ulkomaalaisten osallistumista julkiseen elämään paikallistasolla koskevan yleissopimuksen tavoitteena on parantaa ulkomaalaisten integraatiota paikallisyhteisön elämään ja turvata ulkomaalaisten asema paikallistason päätöksenteossa. Yleissopimus sisältää määräyksiä sananvapauden sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapauden takaamisesta ulkomaalaisille samoin ehdoin kuin omille kansalaisille. Sen nojalla sopimuspuolet sitoutuvat myös varmistamaan, että ulkomaalaiset voivat paikallistasolla perustaa järjestöjä tai sopia muusta yhteistyöstä, jotta ulkomaalaiset voivat parantaa yhteistyötään viranomaisten kanssa taikka keskustella paikallistasolla elämäänsä vaikuttavista tekijöistä.

Keskeinen yleissopimuksen ulkomaalaisille takaama oikeus on oikeus äänestää ja asettua ehdokkaaksi paikallisvaaleissa.

Suomen vuonna 1995 voimaan tullut perusoikeusuudistus, jonka sisältö on toistettu myös uudessa perustuslaissa, takaa Suomessa oleskeleville ulkomaalaisille yleissopimuksen edellyttämät oikeudet. Yleissopimuksen voimaansaattaminen ei siten edellytä Suomen voimassa olevan lainsäädännön muuttamista.

Suomen on hallituksen esityksen mukaan tarkoitus ratifioimisen yhteydessä ilmoittaa yleissopimuksen 15 artiklan mukaisesti, että yleisso-

pimus tulisi Suomessa koskemaan kuntia. Valiokunta pitää yleissopimusta tärkeänä ja korostaa, että valtioneuvoston tulee pyrkiä edistämään sen mahdollisimman kattavaa soveltamista kunnissa.

Valiokunta esittää voimaansaattamislain 1 §:ään kielellistä muutosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Strasbourgissa 5 päivänä helmikuuta 1992 tehdyn ulkomaalaisten osallistumista julkiseen elämään paikallistasolla koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen ja

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 1 § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

1 §

Strasbourgissa 5 päivänä helmikuuta 1992 tehdyn ulkomaalaisten osallistumista julkiseen elämään paikallistasolla koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa *sel-laisina (poist.)* kuin Suomi on niihin sitoutunut.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Henrik Lax /r	Juha Korkeaoja /kesk
jäs.	Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk	Outi Ojala /vas
	Antti Kalliomäki /sd	Mirja Ryyänen /kesk
	Bjarne Kallis /skl	Hannu Takkula /kesk
	Ilkka Kanerva /kok	Martti Tiuri /kok
	Antero Kekkonen /sd	vjäs. Petri Neittaanmäki /kesk.
	Kimmo Kiljunen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Antti Pelttari.